

Ondanks 'rampjaar' 2009 goede vooruitzichten

Nederlandse boom- en sierteeltsector

Uit het aantal informatieverzoeken van bedrijven bij de LNV-afdeling in Kiev blijkt dat de Nederlandse belangstelling voor de Oekraïense boom- en sierteeltsector toeneemt. Het ministerie van LNV heeft daarom een studie uit laten voeren naar de laatste markt- en sectorontwikkelingen in Oekraïne. De studie werd uitgevoerd door Holland Rosetta in samenwerking met de Oekraïense Flower Council. De conclusies van eerder marktonderzoek van het Productschap Tuinbouw en het Bloemenbureau Holland over de bloemensector zijn meegenomen in deze studie.

De boom- en sierteeltsector in Oekraïne is de afgelopen jaren, met uitzondering van 2009, sterk gegroeid. Nederland profiteert van deze ontwikkeling in de vorm van zowel meer handel als investeringen. De handelscijfers laten zien dat de Nederlandse export van plantaardig uitgangsmateriaal, snijbloemen en potplanten naar Oekraïne evenals die van sierbomen, struiken, coniferen en buitenplanten gestaag is gegroeid en voor 2008 op ruim € 29,4 miljoen wordt geschat. Tevens zijn er Nederlandse ondernemers die met of zonder Oekraïense partner investeren in de sector in Oekraïne, waaronder het telen van rozen, kweken van sierteeltproducten en broeien van bloembollen.

Broeierij

Oekraïne telt slechts een paar professionele producenten en vermeerderaars van plantaardig uitgangsmateriaal. Veel zaaizaad, bollen en zaailingen worden dan ook ingevoerd. In 2008 bedroeg de totale importwaarde negen miljoen dollar en Nederland is verreweg de grootste leverancier. De laatste jaren neemt de belangstelling voor de broeierij toe. Zo maken tomaten in tuinbouwkassen bijvoorbeeld in de winterperiode plaats voor bloemen (tulpen en andere voorjaarsbloeiers), die rond Valentijnsdag en de Internationale Vrouwendag (8 maart) op de lokale markt worden verkocht. Een andere trend in Oekraïne is dat steeds meer

uitgangsmateriaal via catalogi en postorders wordt verkocht.

Importafhankelijk

De commerciële productie van snijbloemen in Oekraïne is de laatste jaren toegenomen

en vooral in tuinbouwkassen. Het areaal bloemen onder glas is gegroeid van 40 hectare in 2002 naar 114 hectare in 2008 en betreft vooral rozen (70-80%), gevolgd door gerbera, tulpen en anjers. De grootste Oekraïense producenten zijn Ascania Flora, UkraFlora, Camelia, Tandem, Viktoria, Freesia en Eurotorg. Toch is Oekraïne sterk afhankelijk van import om haar assortiment aan bloemen en planten uit te breiden en te kunnen voldoen aan de piekvraag in de markt rond Internationale Vrouwendag, de eerste schooldag (1 september) en de dag voor onderwijzers (eerste zondag in oktober). Ook Valentijnsdag wordt steeds populairder.

Ruim 40% van de invoer van snijbloemen bestaat uit rozen die vooral afkomstig zijn uit Ecuador, Colombia (lange steel), Nederland en Kenia. Andere variëteiten die ingevoerd

“Uitgangsmateriaal wordt steeds vaker via catalogi en postorder verkocht.”

plant wortels in Oekraïne

worden zijn anjers, chrysanten, gerbera, irissen en fresia. De crisis en devaluatie van de lokale munt hebben de Oekraïense import van bloemen en planten in 2009 echter behoorlijk onder druk gezet. Importeurs verwachten dat Nederland en vooral Kenia in de toekomst een (nog) groter aandeel in de export naar Oekraïne zullen krijgen. Ten aanzien van rozen is de verwachting dat de productiegroei in Oekraïne blijft toenemen ten koste van de Nederlandse en Afrikaanse geïmporteerde rozen. En dat vanwege het prijsverschil de vraag naar kleinere rozen zal groeien ten koste van grotere rozen afkomstig uit Zuid-Amerika.

'Onderhandelen'

De distributie over het jaar van binnen(pot)-planten laat eenzelfde beeld zien als die van bloemen en 80% van de binnenlandse

Bezoekers worden kleurrijk welkom geheten.

vraag wordt geïmporteerd. Nederland was in 2008 met 94% de grootste leverancier, gevolgd door Polen (4%). Het overgrote deel van de planten wordt via de Nederlandse veilingen verhandeld. Het betreft soorten als ficus, hедера, yucca, cyclamen, azalea en orchideeën. De Oekraïense wetgeving voorziet in verschillende invoerrechten voor verschillende bloemen- en plantensoorten. Aangezien niet alle soorten bij de douaneautoriteiten bekend zijn en/of op de officiële douanelijst zijn geplaatst, is er een

merkwaardige situatie van 'onderhandelen' ontstaan. In 2009 overtrof voor het eerst de Nederlandse exportwaarde van potplanten die van snijbloemen naar Oekraïne.

Een relatief kleine groep van importeurs en groothandelaren heeft de Oekraïense markt in sierteeltproducten in handen. De meeste bloemen en planten worden verkocht op de open markt, bloemenkiosken, bloemenzaken en tuincentra. Supermarktketens raken de laatste jaren ook geïnteresseerd in het (naast

Handelsmissie

De boom- en sierteeltsector is één van de sectoren in Oekraïne waar het ministerie van LNV zich op richt. Nederland staat in Oekraïne bekend als een belangrijke leverancier van een breed assortiment kwalitatief hoogwaardige boom- en sierteeltproducten en goede service. De inzet van LNV is om Nederlandse bedrijven die actief zijn in deze sector te ondersteunen door ze te informeren over markt- en beleidsontwikkelingen en te voorzien van nuttige contacten. Naast deze sectorstudie organiseert LNV een handelsmissie naar Oekraïne. De missie voor de boom- en sierteeltsector vindt in de week van 12 april 2010 plaats en bestaat, naast matchmaking met Oekraïense partners en een netwerkbijeenkomst, uit een bezoek aan de Flowers & Hortechbeurs en aan een aantal bedrijven in de omgeving van Kiev. De sectorstudie is op te vragen bij Lia Luijckx - Visser (e-mail: a.p.luijckx-visser@minlnv.nl). Voor informatie over de handelsmissie kunt u contact opnemen met de LNV-afdeling in Kiev (tel.: +380 44 4908223, e-mail: kie-lnv@minbuza.nl).

De boom- en sierteeltsector in Oekraïne, kansen en bedreigingen

planten) verkopen van snijbloemen. Een andere trend is dat bedrijven en restaurants meer geld besteden aan groene decoratie met exotische bloemen en planten.

Wie doet wat?

De eigen kwekerijen in Oekraïne voorzien ongeveer 15% van de binnenlandse vraag naar buiten boom- en sierteeltproducten. De meeste kwekerijen zijn klein (0,5 - 2 hectare) en circa 20 grotere kwekerijen hebben een gemiddeld areaal van 30 hectare. Het areaal sierboom- en struikmateriaal wordt geraamd op duizend hectare en is in het bezit van onder andere tuincentra, landschapsarchitecten, botanische tuinen en bosbouwinstututen. Veel kwekerijen importeren jong materiaal

en kweken het verder op. Landschapsarchitecten in het hogere segment betrekken hun materiaal uitsluitend van importeurs door de betrouwbare betere kwaliteit. Uit interviews blijkt dat de tien grootste tuincentra naar schatting 70% van de Oekraïense invoer voor hun rekening nemen.

Het overige deel wordt door kleinere bedrijven (25%) en landschapsarchitecten (5%) ingevoerd. Landen als Polen, Nederland, Duitsland, Frankrijk en België zijn de belangrijkste leveranciers. De crisis heeft gezorgd dat de verkopen van tuincentra in 2009 met 30 tot 50% zijn gedaald en daarmee ook de invoer. Veel bouwplannen en stedelijke projecten voor vergroening zijn om die reden (tijdelijk) bevroren, terwijl de vraag naar fruitbomen en -struiken juist is toegenomen. Experts verwachten voor de komende jaren dat door het vervangen van bomen en struiken in parken en groene ruimtes in steden - en met de komst van het Europees kampioenschap voetbal in 2012 - de vraag naar boom- en struikmateriaal in Oekraïne sterk zal toenemen.

Meeuwes Brouwer, LNV-Raad Kiev

Sterke aspecten

- Groeiende Oekraïense vraag naar en interesse in boom- en sierteeltproducten
- Vrij geconcentreerde consumentenmarkt (70% bevolking woont in steden)
- Strategische locatie van Oekraïne in relatie tot omringende afzetmarkten (Rusland)
- Vruchtbare grond, lage arbeidskosten en aantrekkelijk belastingstelsel voor tuinbouw

Zwakke aspecten

- Matige infrastructuur van en gebrek aan informatie over de markt
- Moeizame en soms corrupte procedures aan de Oekraïense grens
- Gebrek aan kennis over het assortiment/product en veelal verouderde technologie,
- Ontbreken van regelgeving rond bescherming van rechten nieuwe rassen

Kansen

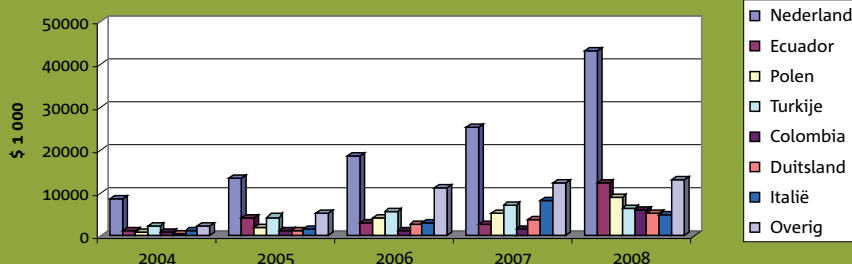
- Oekraïense markt is verre van verzadigd en zelfvoorzienend
- Groeiende vraag van tuincentra, hyper-/supermarktketens en bouwmarkten
- Groeiende interesse in nieuwe variëteiten en landschap design (Euro 2012)
- Positieve houding in Oekraïne ten aanzien van samenwerking met Nederland

Bedreigingen

- Instabiele politieke situatie en ontbreken van overheidsprogramma's
- Illegale invoer van boom- en sierteeltproducten uit omringende landen
- Geringe mogelijkheden voor financiering en hoge rentestand in Oekraïne
- Niet transparante regelgeving en langdurige procedures rond invoer en vergunningen

Bron: State Statistics Committee of Ukraine

Oekraïense import van planten en (snij)bloemen per land

Bron: State Statistics Committee van Oekraïne